

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sectio I. Quid sit sacrificium, & à quo institui & offeri poßit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

DISPUTATIO OCTOGESIMA S E C U N D A.

De Sacrificio, & Missâ.

Sacro-sancta Eucharistia ad duo præcipuè munera ordinatur, Dei scilicet cultum, & nostram sanctificationem: hoc secundum in eâ reperitur ut Sacramentum est, seu signum sensibile gratiæ, vimq; habet eam in hominum animas derivandi: primum verò in tantum ei competit, in quantum etiam est signum sensibile, ritum colendi Deum in se continens, & ad hoc minus ab eo exercendum penes quem hoc præstandi est potestas, instituitur. Cum ergo toto hoc tractatu naturam ejus & excellentiam, ut Sacramentum est, declaraverimus, nunc de altero ejus munere, nempe ratione Sacrificii agendum. Qua in re, ut clariùs & ordinatius procedamus, faciliùsque quo pacto hunc in se conceptum contineat, intelligatur, quadam de Sacrificio in communi sunt præmittenda.

SECTIO PRIMA.

Quid sit Sacrificium, & à quo institui
& offerri possit.

I.
Sacrificium
proprie di-
ctum in actu
purè interno
non consistit
te certum
est.

IN PRIMIS Sacrificium proprie dictum in actu purè interno consistere non posse, constans est Orthodoxorum omnium sententia, qui Sacrificium in notâ aliquâ sensibili constitutum esse dicunt, ad cultum & venerationem Dei ordinatâ. Omnis nihilominus hujusmodi actus, quo Deus exterius colitur, non est Sacrificium, quivis namque actus externus religionis ad Dei cultum tendit, & tamen omnis hujusmodi actus non est Sacrificium, ut est manifestum; nec enim quoties quis orationes vocales ad Deum fundit, in honorem ipsius genuflectit, tundit pectus, &c. his inquam actionibus non censetur offerre Deo sacrificium quamvis hujusmodi oratio appelletur interdum hostia laudis. Hic itaque in quo Sacrificium proprie dictum sit inquirimus.

II.
Quid sit sa-
crificium
proprie di-
ctum.

Dico ergo, Sacrificium in propriâ acceptatione à Theologis usurpatâ, esse externam & sensibilem actionem, qua res aliqua ita Deo offertur, ut immutatio quædam in ipsâ rerum corporearum naturâ cernatur, quod sit vel destructione rei, ut in occisione animalium, vel ex eo quod privetur res aliqua naturali suo existendi & operandi modo, sicut cum olim sanguis animalium

R. P. Comptoni Theol. Schol. Tom. II.

effundebatur supra crepidinem altaris. Unde sacrificium Melchisedech, quod in pane & vino instituebatur, vel fiebat comestione vel combustione partis panis, & effusione partis vini; reliquum verò Abrahamo & sociis distribuit: ita Coninck quæst. octogesima-tertiâ, art. primo, dub. primo, num. decimo-septimo, P. Cornelius & alii, contra Vasquez disp. 220, qui ait panem sufficienter sacrificari per coctionem in cibano & vinum per expressionem ex uvis, hoc tamen non tam est sacrificatio & immutatio eorum, quam confectio.

Est itaque sacrificium nota qua per immutationem rei sensibilis testatur supremam Dei excellentiam, summumque ejus super omnes dominium agnoscimus, & hoc factò Deum vitæ ac mortis auctorem potestamus: ita Suarez disp. septuagesima-tertiâ, sect. primâ, Bellarminus lib. primo de Missâ, capite secundo, Coninck citatus, & alii. Ratio autem cur per hujusmodi immutationem fieri debeat hæc nota est, quia sicut ad testandum excellentiam alicujus & dominium, nullum aptius est inter homines indicium, quàm ut tributum ei pendant, ita quia Deus habet supremum dominium in res omnes secundum omnem modum essendi quem habent, ita ut possit eas quovis modo pro libitu immutari, aptissimus modus quo hanc ejus excellentiam testari possumus, videtur per physicam rei immutationem, aut partis illius destructionem.

Per hæc etiam constat, quo modo differat sacrificium à reliquis actibus religionis; quamvis

R. r

III.

Sacrificium
est nota sen-
sibilis, qua
testatur su-
premam Dei
excellenti-
am.

IV.

Ostenditur
quo modo
colitur

Tom. II.

*Sacrificium
scribitur dicitur
differat ab
aliis actibus
religiosis.*

enim cum iis conveniat, quod sint notæ quibus testatur Dei excellentiam, non tamen sunt illi per hujusmodi immutationem; per oblationem enim simplicem rei ad honorem Dei non illam immutamus, per laudem solum testatur excellentiam Dei verbis, per adorationem, per quandam externæ submissionis notam.

V.

*Falsè dicunt
hæretici,
quicquid
Deo offer-
tur, esse sa-
crificium.*

Hinc infero primò, errare hæreticos nostri temporis, dum quicquid Deo offertur sacrificium esse dicunt: licet enim subinde scriptura omne opus bonum sacrificium appellet, *Sacrificium Deo spiritu contribulatus*, Psalm. 50. & alibi, quo etiam sensu loquitur Sanctus Augustinus libro decimo de Civitate Dei, cap. 6. solum tamen volunt bona opera esse sacrificium, non formaliter, sed æquivalenter, id est tantum Deo placere ac aliqua sacrificia.

VI.

*Nationum
omnium usu
estenditur
omne opus
bonum non
esse sacrifi-
cium proprie
dictum.*

Asserere verò quodvis opus bonum esse sacrificium propriè dictum, & est contra usum omnium nationum, quæ per sacrificium intelligunt actum aliquem peculiariter ordinatum ad testandam Dei excellentiam; quis enim dicit cum qui dat elemosynam, aut orationem aliquam Deo fundit, sacrificare, & contra Scripturam ipsam, quæ sacrificium frequenter distinguit ab actibus aliarum virtutum. Sic eodem Psalm. 50. dixit Regius Propheta, *Quoniam si voluisses sacrificium, dedissem utique, holocaustis non delectaberis*; & tunc infert, *Sacrificium Deo spiritus contribulatus*, &c. Item Osee cap. sexto, *Misericordiam volo, & non sacrificium*; primo Regum cap. 15. *Melior est obedientia quam victimæ.*

VII.

*Ut aliquid
sit sacrifi-
cium non
requiritur
ut institua-
tur à Deo,
vel etiam
auctoritate
publica.*

Infero secundò cum P. Suarez disp. 73. sect. 4. sine Vasquez disp. 120. num. 19. & aliis, non esse necessarium ut aliquid sit sacrificium quod instituitur vel à Deo immediate; vel etiam auctoritate publicâ, sed spectatâ solâ naturâ rei posset quis privatus instituire sacrificium. Prima pars probatur: esto enim subinde per se Deus instituat sacrificia, seu ritus illos externos, quibus coli ab hominibus velit, ut constat in Lege vetere, & etiam novâ, in qua instituit sacrificium Missæ, hinc tamen non sequitur non posse etiam ab hominibus sacrificium institui; sicut licet Christus formulam orandi in oratione Dominicâ contentam nos docuerit, non tamen sequitur homines non posse varios orandi modos inter se constituire.

VIII.

*Sacrificium
non est do-
natio rei
proprie lo-
quendo, sed
consumptio
potius &
immutatio.*

Nec obstat quod obijciunt aliqui, sacrificium esse quandam donationem, quæ sine acceptatione ab eo cui donatur fieri non potest; in primis enim sacrificium non est propriè donatio rei, sed potius consumptio & immutatio, quæ non requirit acceptationem: deinde ad hoc sufficit generalis quædam lex, quâ Deus indicat sibi placere sacrificia, sicut hoc sufficit ad vota Deo emittenda, in quibus tamen magis propriè continetur donatio, quàm in sacrificio.

IX.

*In Lege no-
vâ prohibe-
ntur privati homi-
nes institua-
re sacrificia.*

Secundâ etiam pars Conclusionis, quæ est contra P. Coninck citatum num. undecimo probatur; nisi enim vel à Deo, vel auctoritate publicâ prohibeantur privati homines sacrificium instituire, sicut de facto in Lege novâ prohibentur, dum sacrificium unicum à Deo institutum est, & peculiare ad illud ministri destinati, non est cur merè spectatâ rerum naturâ non possit privatus homo. sicut alia signa quibus Deum colat, ut adorationis, &c. ita & sacrificia instituire.

X.

Quamvis

Dices primò cum Patre Coninck sacrificium esse signum ad placitum, hujusmodi autem signa,

privatâ auctoritate institui non possunt, ut con-
stat in vocibus. Respondetur, sacrificium esse quidem signum ad placitum, sed non tale ut non habeat aptitudinem aliquam ad testandam Dei excellentiam, in quo est diversitas in vocibus, quæ non majorem aptitudinem habent ad significandum rem, ad quam significandam imponuntur, quàm contrarium: argumentum autem ad summum probat, illa signa, quæ nullam habent ex se aptitudinem, ad testandam divinam excellentiam, non posse assumi ad munus sacrificii, sicut nec assumi possunt ad alios actus religiosi honoris, ut adorationis, submissionis, oblationis, & cætera.

Dices secundò: Ergo de facto sacrificat is, qui vel privatim vel publicè thus in honorem Dei consumit. Respondetur, actionem illam ex naturâ suâ sufficere ad sacrificium, & forè in veteri testamento fuit, de facto tamen ab Ecclesiâ ad aliud ordinatur, nempe non ad testandam Dei excellentiam & dominium, sed ut thymiamatis odore, Deum quasi extrinsecè perfundamus, & affectum nostrum internum, quo erga illum ferimur, significemus. Nisi tamen ad alium finem ordinata fuisset ab Ecclesiâ hæc actio, posset esse sacrificium, nunc autem non potest à privato homine contra auctoritatem omnium fieri sacrificium, sicut nec potest privatus homo efficere, ut sceptrum & corona aliud significant quàm potestatem regiam.

Quæres: Utrum si quis jam solemniter occideret pecudem aliquam in honorem Dei, verè sacrificaret necne? Affirmant aliqui, licet, iniquum, maximum foret sacrilegium. Existimo ex naturâ rei, & nisi vel à Deo vel auctoritate publicâ sint hujusmodi sacrificia, non prohibita solum, sed annullata, declaratumque hujusmodi animalium maculationes non amplius debere sumi pro signo & testificatione excellentiæ & domini Dei, esse verum sacrificium; licet sacrilegum, si verò sint annullata hujusmodi signa, non esse; unde si Deus & auctoritas publica habeant se negativè circa hæc quoad illorum annullationem, licet ea prohibeant, adhuc quisquis privatus pecudem hoc modo occideret, sacrificaret; sicut si Ecclesiâ mutaret vel tolleret significationem istius vocis calix, quantuncumque Sacerdos quispiam diceret, hic est calix sanguinis mei, non consecraret, si tamen Ecclesiâ solum prohiberet illius usum, retentâ significatione, qui eâ voce uteretur consecraret, licet non sine peccato.

Dices: Si privatus quispiam potest offerre sacrificium, ergo vel omnes sunt Sacerdotes, vel offerri potest sacrificium ab eo qui Sacerdos non est. Respondetur, illum solum esse Sacerdotem, qui auctoritate publicâ ad offerendum sacrificium est destinatus, vel à Deo ad hoc assumptus, juxta illud Apostoli ad Hebræos quinto: *Omnis Pontifex ex hominibus assumptus pro hominibus constituitur in us qua sunt ad Deum*, &c. & hoc modo intelligendum est Concilium Tridentinum sess. 23. capite primo, dum ex sacrificio colligit sacerdotium, nisi quis velit loqui Concilium de sacrificio novæ legis, quod non nisi à Sacerdote perfici potest, cum nullus alius possit consecrare; stando autem præcisè in jure naturali potest aliquis non Sacerdos offerre sacrificium.

Nec etiam sequitur Martyres sua corpora sacrificasse; tum quia non peragebatur illorum mors tanquam ritus sacer, Dei honorativus, sicut erat mors Christi, toties à Prophetis sub hac ratione prænnunciata,

*Sacrificium
est signum
ad placitum,
semper ta-
men ad
testandam
Dei excellen-
tiam.*

*Privata vel
publica the-
ris oblatio
non est sacri-
ficium, quia
hæc carnis
est ad aliud
ab Ecclesiâ
ordinatur.*

*Utrum sacri-
ficaret si qui-
dam pecu-
dæ aliquam
in honorem
Dei solenni-
ter occide-
ret.*

*Hinc tamen
non sequitur
omnes esse
Sacerdotes.*

*Martyres
moranda
pro Christi
sua corpora
non sacrifi-
cabant.*

pronunciata, tum etiam quia vitas suas non ex affectu religionis, & ad testandam Dei excellentiam, ac dominium, sed ex Charitate vel fortitudine offerebant.

SECTIO SECUNDA.

An, & quomodo in Missa verum offertur Sacrificium.

I. CHRISTUM scilicet in cruentum sacrificium Deo per sanguinis effusionem in ara Crucis obtulisse, verumque fuisse hae in parte Sacerdotem simul & hostiam, dixi supra disputatione quinquagesimâ nonâ, dum de Sacerdotio Christi, quae de re loquens Apostolus ad Ephesios Christi, versu secundo sic habet: Tradidit semetipsum pro nobis oblationem & hostiam Deo in odorem suavitatis: ad Hebraeos item nono, versu undecimo sic scribit idem Apostolus: Christus assistens Pontifex, &c. per proprium sanguinem introiit semel in sancta, aeternam redemptionem inventas, &c. eademque veritas ex plurimis aliis Scripturae locis apertissime colligitur, quam proinde cum Sancto Thoma tertiâ parte, quaest. 22. art. 2. Theologi omnes ut indubitam admittunt. Eadem etiam disp. nonnulla de inruento Christi sacrificio adiunxi; in praesenti tamen, ut in proprio loco hae quaestio plenius est discutienda, ejusque secundum ordinem Melchisedech sacrificium declarandum.

II. Certa ergo ac de fide doctrina est, quam tenet Ecclesia Catholica, nempe esse in Ecclesia Christi verum & proprie dictam Sacrificium, illudque in Eucharistiae mysterio situm esse: ita Orthodoxi omnes contra nostri temporis haereticos, qui sacrosanctae Eucharistiae oblationem, & huius mysterii celebrationem negant esse sacrificium: hoc verò à Luthero didicerunt, ille à dæmone, ut fatetur ipse in libro de Missa privatâ, & unctio- ne Sacerdotum.

III. Noltra tamen sententia definita est in Concilio Lateranensi capite Firmiter, Florentino, & aliis, ac tandem in Tridentino, sessione 22. canone 10. & alibi. Probatu primò; in veteri enim testamento praedicebatur fore in lege gratiae sacrificium; sic enim Danielis duodecimo dicitur in ultimâ aetate legis gratiae, tempore scilicet Antichristi, cessaturum iuge sacrificium. hoc autem intelligi de sacrificio proprie dicto & visibili patet; primò enim sacrificium simpliciter dictum hoc significat. Deinde, etiam tempore Antichristi, non cessabit sacrificium improprium, nempe oratio, & alia opera bona. Praeterea significatur hoc sacrificium fore novum, & successurum sacrificiis antiquae legis, hoc autem non competit sacrificio improprio, quod omni mundi aetate extitit: hoc etiam sacrificium vocatur unum.

IV. Secundò probatur; Christus enim in nocte coenae tradens se discipulis sub speciebus panis & vini verum obtulit sacrificium, ergo & Sacerdotes modò idem offerunt, cum iusserit eos Christus idem facere in ipsis commemorationem. Antecedens probatur; Christus enim est Sacerdos secundum ordinem Melchisedech; ergo debuit aliquando offerre sacrificium inruentum, qui erat modus sacrificandi Melchisedech, imò in pane & vino, sed nunquam hoc fecit nisi in ultimâ illâ coenâ, ergo.

V. Tertio probatur; semper enim fuerunt in Ecclesia Catholica Sacerdotes, & Pontifices, altaria, & alia huiusmodi: hae autem omnia ordinantur ad sacrificium proprie dictum: unde ob hoc ipsum Patres omnes inferunt, verum adhuc esse sacrificium, hicque semper fuit communis sensus Ecclesiae, quod cum fateatur Lutherus, operæ pretium est audire quam ad hae respon- sionem ex praedicto suo magistro hauserit: in libro ergo illo supra citato de Missa privatâ hae subdit: Hic non curamus si clarent Papista Ecclesia, Ecclesia, Patres, Patres, quia, ut dixi, hominum dicta & facta in tam magnis causis nihil curamus: scimus enim ipsos Prophetas lapsos esse, adeoq; Apostolos: verbo Dei iudicamus Ecclesiam, Apostolos, adeoq; ipsos Angelos: hae ille. Quis tamen non videat quantæ dementiae sit doctrinam tot eruditissimorum hominum jam inde à nascente Ecclesia scriptis traditam & illustratam, totius antiquitatis calculo firmatam, tot Martyrum signatam sanguine, in ipsis sacris literis expressam, ob unam cum dæmone confabulationem rejicere.

VI. Nec detrahit quidquam dignitati Christi, quod plures nunc sint Sacerdotes: non enim sunt tales, qui Christo morienti succedant, ut olim Sacerdotes antiquae Legis, sed veluti ministri Christi sub eo tanquam uno summo Sacerdote Sacrificium offerant, sicut licet ipse sit unus magister & Pastor, plures tamen sunt sub ipso Doctores & Pastores. Nec etiam, quod obijciunt haeretici, est propterea minoris virtutis Sacrificium Christi inruentum; neque enim ideo jam offertur Sacrificium ut suppleatur aliquid quod in illo sacrificio defuit, sed tanquam applicatio illius, sicut merita Christi & hoc ipsum sacrificium applicantur per orationes & opera bona, imò & per Eucharistiae sumpcionem, etiam juxta haereticos ipsos, & tamen nulla hinc vel meritis vel sacrificio Christi fit injuria.

VII. Ultimò probatur ex celebri illo loco Malachiae primo, versu undecimo: Ab ortu Solis usque ad occasum magnum est nomen meum in gentibus, & in omni loco sacrificatur & offertur nomini meo oblatio munda: ubi videtur clarè Propheta praedecere repudiatum iri sacrificia legalia, & novum sacrificium in gentibus ad laudem Dei instituendum, quod non est aliud quàm Sacrificium hoc purissimum sub speciebus panis & vini à Christo Sacerdote secundum ordinem Melchisedech institutum, & Ecclesiae ab eodem relictum.

VIII. Quares: Utrum in Ecclesia sint alia sacrificia praeter hoc sacrificium Eucharistiae. Respondetur negativè, ut est communis vox Patrum; Sanctus enim Augustinus variis locis ait Eucharistiam esse unicum Christianorum sacrificium, unicum & singulare, &c. Sanctus etiam Cyprianus sermone de Coenâ Domini ait Eucharistiam esse inconsumptibilem cibum, quia si consumeretur, inquit, nullum nobis relinqueretur sacrificium.

IX. Unde licet Ecclesia varias actiones instituerit solemnitatis & ornatus causa circa hoc sacrificium, sicut circa Sacramenta, tamen sicut illa non dicuntur Sacramenta, sed Sacramentalia, ita & illa non sacrificia, sed sacrificialia dici debent, ut bene advertit Suarez disp. 74. sect. 4. Ratio est quia sacrificium esse debet oblatio immediatè ordinata ad cultum Dei, & ad testandam ejus excellentiam ac dominium, non autem sufficit quod sit actio vel caerimonia ordinata solum ad ornatum illius cultus, ut per se videtur clarum.

V. *Semper in Ecclesia fuerunt Sacerdotes, & altaria, hae autem omnia ordinantur ad sacrificium.*

VI. *Nihil dignitati Christi detrahit, quòd nunc plures sint sacerdotes.*

VII. *Propheta Malachias hoc nova Legis sacrificium clarè praedecere repudiat.*

VIII. *Nulla alia sunt in Ecclesia sacrificia praeter Eucharistiam.*

IX. *Actiones quae circa hoc sacrificium ab Ecclesia sunt instituta, non sunt sacrificia, sed sacrificialia.*